

EXPUNERE DE MOTIVE PRIVIND IDENTIFICAREA PIEȚELOR RELEVANTE DE GROS DIN SECTORUL COMUNICAȚIILOR ELECTRONICE

Precizări suplimentare

- ANRC are ca obiectiv încurajarea investițiilor eficiente în infrastructură, promovarea inovațiilor în domeniu, precum și susținerea diversificării serviciilor pe piața comunicațiilor electronice.
- Ca regulă, ANRC va minimiza reglementarea piețelor noi formate, în dezvoltare și cu o dinamică accelerată, reglementarea focalizându-se pe facilitarea dezvoltării acestor piețe. Recurgerea de către ANRC la măsuri de reglementare destinate a promova concurența pe astfel de piețe va avea loc numai atunci când există indicii că puterea de piață acaparată de primii furnizori intrați pe piață va împiedica dezvoltarea concurenței efective în viitor.

3. Piața furnizării accesului necondiționat la bucla locală constituită din fire metalice torsadate, în scopul furnizării de servicii de date în bandă largă și servicii de voce;

Pentru delimitarea pieței furnizării accesului la bucla locală, conform criteriilor din partea I a "Regulamentului privind identificarea piețelor relevante din sectorul comunicațiilor electronice" ANRC ține cont de următoarele segmentări:

- a) În funcție de rețeaua de transmisie a datelor:
  - furnizarea accesului la bucla locală de fire metalice torsadate;
  - furnizarea accesului la bucla locală de cablu coaxial;
  - furnizarea accesului la bucla locală de fibră optică;
  - furnizarea accesului la bucla locală radio.
- b) În funcție de lărgimea de bandă utilizată:
  - furnizarea accesului la servicii de date în bandă largă;
  - furnizarea accesului la servicii de date în bandă îngustă.

PIAȚA CU AMĂNUNTUL

Piața furnizării accesului la servicii de date în bandă largă

Creșterea utilizării Internetului pentru o multitudine de servicii de comunicații electronice a dus la accelerarea creșterii pieței de acces la servicii de date la locații fixe.

Furnizarea de servicii de date în bandă largă pentru utilizatorii finali constă în asigurarea unei rețele de transmisie de la și către locațiile acestora și furnizarea serviciilor de acces la Internet.

În prezent, există următoarele servicii care permit accesul la Internet:

- serviciul dial-up;
- serviciul ISDN;
- servicii de acces la date în bandă largă utilizând cablu coaxial;
- servicii de acces la date în bandă largă utilizând linii xDSL;
- servicii de linii închiriate (bazate în general pe tehnologia xDSL).

Utilizatorii finali nu vor substitui (în majoritatea cazurilor) accesul la servicii de date în bandă largă cu accesul la servicii de date în bandă îngustă, în principal deoarece există aplicații care nu funcționează corespunzător în cazul unei lățimi reduse de bandă. În concluzie, definim o piață cu amanuntul distinctă pentru accesul la servicii de date în bandă largă.

Pornind de la piața furnizării accesului la servicii de date în bandă îngustă a fost definită piața de gros privind accesul la rețelele publice de telefonie fixă.

Piața cu amanuntul pentru furnizarea accesului la servicii de date în bandă largă este o piață nouă, aflată în plină dezvoltare. În scopul facilitării dezvoltării acestei piețe, ANRC urmărește impunerea pe piețele de gros corespondente a unor măsuri care să stimuleze și să faciliteze diversificarea și creșterea ofertei de servicii de date în bandă largă.

PIAȚA DE GROS

Piața furnizării de buclă locală, care cuprinde accesul necondiționat la bucla locală de fire metalice torsadate, în scopul furnizării de servicii de date în bandă largă și servicii de voce.

Pentru furnizarea de servicii de date în bandă largă, la locații fixe, se pot folosi următoarele infrastructuri: buclă locală de fire metalice torsadate, buclă locală de fibră optică, buclă locală de cablu coaxial, buclă locală radio, sisteme mobile din a treia generație, sisteme de transmisie prin satelit sau sisteme de transmisie prin linii electrice.

În prezent, ținând seama de costurile pe care le implică și de limitările tehnologice, cel mai eficient mijloc de a furniza servicii de date în bandă largă este accesul necondiționat la bucla locală de fire metalice torsadate.

Pentru furnizarea accesului la servicii de date este necesar să existe un canal de transmisie capabil să transmită datele în ambele direcții și la viteze de transfer corespunzătoare. Pentru a oferi acces la servicii de date pe piața cu amanuntul, într-un timp scurt, un furnizor de servicii trebuie să cumpere servicii de acces la bucla locală.

Tehnologia bazată pe bucla locală radio este limitată de frecvență, topografie și alte condiții tehnice, permițând un număr redus de conexiuni. Bucla locală de cablu coaxial capabilă să ofere acces la servicii de date în bandă largă este puțin dezvoltată, fiind însă o tehnologie în ascensiune, ținând cont de posibilitatea modernizării rețelelor. Bucla locală de fire metalice torsadate este cea mai avantajoasă cale de acces la servicii de date în bandă largă, ținând cont de gradul mare de penetrare și de caracteristicile tehnico-economice ale soluțiilor de tip xDSL.

Pentru a oferi servicii de date în bandă largă utilizatorilor finali pe baza utilizării buclei locale, furnizorii de servicii nou intrați pe piață au nevoie pe piețele de gros de linii închiriate locale sau de acces necondiționat la bucla locală de fire metalice torsadate.

Din punct de vedere tehnic, în unele cazuri, soluția oferită utilizatorului final pornind de la fiecare din opțiunile de mai sus poate fi aceeași. Din punct de vedere economic, însă, la nivelul pieței de gros, există diferențe care impun separarea celor două tipuri de servicii în piețe distincte:

Accesul la bucla locală presupune:	Serviciile de linie închiriată presupun:
<ul style="list-style-type: none"> - efectuarea unor cheltuieli suplimentare (taxă de colocare, achiziționarea de echipamente, cheltuieli de administrare a liniei); - un timp îndelungat de punere în funcțiune a liniei (sunt necesare informații privind punctul de conectare la rețea a utilizatorului final; pot apărea probleme în implementarea dispozițiilor legale); - un risc ridicat de nerecuperare a investițiilor; - necesitatea accesului la informații privind parametrii și calitatea rețelei; - posibile divergențe cu furnizorul rețelei. 	<ul style="list-style-type: none"> - un proces de colaborare cu furnizorul serviciilor; - investiții reduse; - un minim de informații în ceea ce privește rețeaua furnizorului de servicii.

Intrarea pe piața de gros pentru furnizarea accesului la servicii de date este limitată de investițiile mari și de timpul îndelungat de punere în funcțiune a unei noi rețele, mai ales în ceea ce privește bucla locală constituită din fire metalice torsadate.

În scopul impunerii de măsuri de reglementare *ex-ante* care să faciliteze dezvoltarea pieței furnizării serviciilor de date în bandă largă, ANRC identifică un segment specific al buclei locale, anume **piața furnizării accesului necondiționat la bucla locală constituită din fire metalice torsadate**, ca piață relevantă.

Furnizarea accesului la bucla locală de fire metalice torsadate poate constitui suportul pentru furnizarea de servicii de voce. Considerentele economice prezentate mai sus conduc la concluzia că furnizarea de servicii de voce pe baza accesului necondiționat la bucla locală de fire metalice nu constituie, într-o măsură semnificativă, un substitut pentru furnizarea de servicii de voce pe baza contractelor de interconectare. Totuși, furnizarea de servicii de voce va putea fi oferită în cadrul unui pachet de servicii împreună cu serviciile de date în bandă largă (și/sau serviciile de programe). Din acest punct de vedere, serviciile de voce oferite pe baza accesului necondiționat la bucla locală de fire metalice pot fi considerate conexe serviciilor de date în bandă largă. În consecință, furnizarea accesului la bucla locală pentru furnizarea de servicii de voce este inclusă în aceeași piață cu furnizarea accesului la bucla locală pentru furnizarea de servicii de date în bandă largă.

Piața geografică

Pornind de la întinderea rețelei și de la aria pe care au fost acordate drepturi exclusive, dimensiunea geografică a pieței furnizării de buclă locală de fire metalice torsadate este definită de **teritoriul național**.

Pe piața relevantă de gros definită mai sus, poate fi justificată impunerea de către ANRC a unor obligații specifice în sarcina furnizorului unic de buclă locală de fire metalice torsadate, pe baza următoarelor criterii suplimentare:

Existența unor drepturi de exclusivitate – Există drepturi exclusive acordate unui singur furnizor până la data de 31.12.2002, în ceea ce privește construirea, operarea, modernizarea și îmbunătățirea rețelei fixe de telecomunicații, precum și a infrastructurii aferente acesteia, în vederea furnizării de servicii de telefonie fixă;

Bariere la intrarea pe piață - intrarea pe piață este limitată de existența unor bariere ridicate (construirea unei bucle locale necesită investiții majore și timp îndelungat).

4. Piața furnizării de linii închiriate la nivelul rețelei locale, care cuprinde serviciile de furnizare a liniilor închiriate la nivel local.

Serviciul de linii închiriate este serviciul de comunicații electronice, furnizat prin intermediul rețelelor publice de comunicații electronice, care oferă o capacitate de transmisie permanentă între două puncte ale rețelelor și care nu permite posibilitatea comutării la cererea utilizatorilor.

Din punctul de vedere al operatorului care oferă servicii de linii închiriate pe piața cu amănuntul, acestea se împart în:

- *linie închiriată – circuit total* – capacitatea dedicată de transmisie permanentă între două puncte terminale ale rețelei și care nu permite posibilitatea comutării la cererea utilizatorului;
- *linie închiriată - circuit parțial* – un segment din linia închiriată – circuit total, bazat pe o legătură între un punct terminal al rețelei și un nod al rețelei;
- *linie închiriată - capacitate dedicată la nivelul rețelei de transport* – un segment din linia închiriată – circuit total, bazat pe legătură între două noduri ale rețelei.

Analiza pieței de linii închiriate pornește de la următoarele criterii de segmentare:

- a) În funcție de lungimea liniei închiriate:
  - linii închiriate la nivelul rețelei locale;
  - linii închiriate la nivelul rețelei naționale (interjudețene);
  - linii închiriate internaționale.
- b) În funcție de suportul liniei:
  - linii închiriate de cablu;
  - linii închiriate radio.
- c) În funcție de capacitate:
  - linii închiriate de capacitate mică (<2Mbs);
  - linii închiriate de capacitate medie (2Mbs-34Mbs);
  - linii închiriate de capacitate mare (>34Mbs).

PIAȚA CU AMĂNUNTUL

Piața furnizării de servicii de linii închiriate

Substituibilitatea cererii – La nivelul pieței cu amănuntul, utilizatorul final poate substitui relativ ușor o linie închiriată de cablu cu o linie închiriată radio (și invers), în cazul unei creșteri mici, semnificative și netranzitorii a prețului.

Substituibilitatea ofertei – Un operator care dorește să furnizeze servicii de linii închiriate trebuie să construiască o rețea sau să cumpere servicii de linii închiriate de pe piața de gros corespunzătoare. Construirea unei rețele nu reprezintă un substitut pe piața furnizării de servicii de linii închiriate deoarece presupune un timp îndelungat și investiții majore. În consecință, pentru a oferi servicii de linii închiriate cu amănuntul într-un timp scurt, un operator trebuie să cumpere aceste servicii de pe piața de gros corespunzătoare.

PIAȚA DE GROS

Piața furnizării de servicii de linii închiriate la nivelul rețelei locale

Piața de gros a liniilor închiriate este strâns legată de piața cu amănuntul, diferențierea celor două piețe fiind uneori dificil de realizat. Mulți utilizatori finali cumpără servicii de la furnizorii de Internet, care, la rândul lor, cumpără liniile închiriate sau porțiuni din acestea de pe piața de gros. Rețeaua locală (pe baza căreia sunt furnizate liniile închiriate la nivelul local) este dificil de duplicat și prezintă caracteristici diferite de cele ale rețelei naționale (interjudețene).

Pe baza criteriilor substituibilității cererii și ofertei, diferențiem între piața liniilor închiriate la nivel național (interjudețean) și piața liniilor închiriate la nivelul rețelei locale.

Criterii suplimentare:

Atât la nivelul rețelei locale cât și la nivelul rețelei naționale (interjudețene), există drepturi exclusive, până la data de 31.12.2002, în ceea ce privește furnizarea de linii închiriate de cablu (drept acordat S.C. Romtelecom S.A.) și furnizarea de linii închiriate radio cu o capacitate mai mare de 2Mbs (drept acordat S.N.R.).

Piața furnizării de linii închiriate naționale este caracterizată de o dinamică accentuată, fiind previzibilă intrarea pe piață, în viitorul apropiat, a unor noi furnizori ce vor oferi linii închiriate pe baza infrastructurii proprii. Pe baza celui de-al doilea criteriu suplimentar din "Regulamentul privind identificarea piețelor relevante din sectorul comunicațiilor electronice", această piață nu este susceptibilă de a necesita impunerea de măsuri de reglementare.

Piața de linii închiriate locale este caracterizată prin existența unor bariere structurale ridicate, care fac dificilă intrarea pe piață a unor noi furnizori, datorită investițiilor importante și a timpului îndelungat de punere în funcțiune a unei rețele alternative.

Experiența acumulată pe piața internațională dovedește că normele generale de concurență nu reușesc să asigure o concurență efectivă pe piața furnizării de linii închiriate la nivel local, în lipsa reglementărilor sectoriale specifice.

ANRC definește, pentru scopul impunerii de măsuri de reglementare ex-ante, **pieța furnizării de servicii de linii închiriate la nivelul rețelei locale.**

Piața geografică

Pornind de la întinderea rețelei și de la aria pe care au fost acordate drepturi exclusive, dimensiunea geografică a pieței furnizării de servicii de linii închiriate la nivelul rețelei locale este definită de **teritoriul național**. Prin teritoriul național, în cazul acestei piețe, se înțelege întinderea rețelei inferioare, din punct de vedere ierarhic, comutatoarelor digitale de la nivel județean.

5. Piața furnizării accesului la infrastructura asociată rețelelor de comunicații electronice, care cuprinde orice infrastructură, inclusiv acele resurse asociate care nu au fost create pentru a fi utilizate ca suport al rețelelor de comunicații electronice, dar care sunt utilizate ca infrastructură asociată pentru cel puțin o rețea de comunicații electronice (stâlpi de înaltă și de joasă tensiune, conducte, șanțuri, clădiri, piloni, tunele de metrou, etc.).

Conform prevederilor Ordonanței Guvernului nr.34/2002 privind accesul la rețelele publice de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr.527/2002, ANRC poate reglementa piața furnizării accesului la infrastructura asociată rețelelor de comunicații electronice.

Piața produsului

Diferitele infrastructuri diferă din punct de vedere al capacității de susținere a rețelelor de comunicații electronice (număr de fire, greutate, siguranță, cost). Piețele produsului sunt:

- Piața furnizării accesului la stâlpi și infrastructuri supraterane;
- Piața furnizării accesului la conducte și infrastructuri subterane;

Piețele sus menționate cuprind numai elementele de infrastructură utilizate în prezent ca infrastructură pentru rețele de comunicații electronice.

Piața geografică

Piața geografică este definită de teritoriul național. Acolo unde, prin aplicarea criteriilor substituibilității cererii și a ofertei, ANRC constată existența unor condiții de concurență particulare și omogene pe o arie mai restrânsă decât teritoriul național, va identifica o piață geografică distinctă.

Pe piața relevantă de gros definită mai sus, poate fi justificată impunerea de către ANRC a unor obligații specifice în sarcina furnizorilor de infrastructură asociată rețelelor de comunicații electronice, pe baza următoarelor criterii suplimentare:

Bariere la intrarea pe piață - barierele structurale ridicate fac practic imposibilă duplicarea infrastructurii asociate existente, datorită costurilor mari pe care le presupune.

Eficiența normelor generale de concurență – experiența acumulată pe piața internațională dovedește că normele generale de concurență nu sunt capabile să asigure o concurență efectivă pe piață, în lipsa reglementărilor sectoriale specifice.